

ЖИТТЯ І СПОСІБ ФІЛОСОФУВАННЯ

ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ

Кобяков Олександр Миколайович

Кобякова Ірина Карпівна

(Сумський державний університет)

Григорій Савич Сковорода народився у 1722 році на Полтавщині у родині простого козака. Після закінчення церковно-парафіяльної школи він у 16 років став студентом Києво-Могилянської академії. У двадцятирічному віці музично обдарований юнак був посланий до Петербурга співати у придворному хорі. Після повернення до Києва продовжував навчання в академії. З 1750 року, не закінчивши курсу наук, Сковорода протягом трьох років перебував за кордоном у складі дипломатичної місії. Побував в Угорщині, Австрії, Італії, Німеччині і Польщі, часто подорожуючи пішки і відвідуючи лекції в місцевих університетах. Повернувшись в Україну, він служить викладачем поетики у Переяславській семінарії, але незабаром залишає це місце, посварившись з ректором з приводу предмета, який читав. Після цього стає вчителем у домі поміщика. З 1759 року служить викладачем у Харківському колегіумі.

У 1765 році, назавжди залишивши службу, він починає життя мандрівного філософа, не обтяжуючи себе господарством і родиною, уникаючи матеріально-чуттєвих спокус „неістинного світу”, навчаючи людей. У цих мандрах Сковорода подорожує з мішком на плечах, у котрому завжди серед решти речей знаходилась Біблія, подорожує як жебрак, іноді зупиняючись у численних друзів і шанувальників, іноді їх так само неочікувано залишаючи. Молитовник і аскет, він саме у роки мандрів написав більшість своїх творів, переважно віршів і філософських діалогів. Перед смертю віддав свої рукописи другу і учню, в майбутньому першому біографові Михайлу Ковалинському. Помер мислитель восени 1794 року у

селі Пан-Іванівка біля Харкова. На могилі за його заповітом була розміщена епітафія: „Світ ловив мене, та не впіймав”.

Григорій Сковорода, людина широкої класичної ерудиції, віртуозно і досконало володів латиною, знав німецьку, грецьку і старосєврейську мови [2, с. 14].

Творчий доробок Сковороди неодноразово ставав через зверхній і поверхневий погляд на нього предметом сумнівів – щодо філософської оригінальності. Вирішення цієї проблеми, на наш погляд, непогано дає В. Л. Петрушенко. Він визнає, що розглянуті самі по собі філософські ідеї слободянського мислителя дійсно постають у контексті європейської філософії не дуже оригінальними [4].

Але, по-перше, в усі свої провідні ідеї він вводить деякі нюанси, які врешті виявляються вирішальними. По-друге, незважаючи на запозиченість більшості складових філософії Сковороди, ці складові введені у такий контекст і з таким спрямуванням, що в цілому філософія постає зовсім новою.

“Український Сократ”, як його часто називали, зосереджував вістря своїх інтересів на людині, як і його афінський попередник. Самопізнання, антропологія і етика – суттєві складові його філософії, а відправний пункт – свідомість мислителя. Урівноважуючи в душі віру і знання, не відділяючи дарів Одкровення від розуму, Г. С. Сковорода користується алегоричним методом. Внутрішня свобода ставить його іноді в опозицію до традиційного вчення [1, с. 112].

І, нарешті, Сковорода є тим особливим філософом, яких дуже небагато на історико-філософській арені і які філософію розглядають як „пряму духовну концепцію” власного життя, а саме життя для них є перевіркою, випробуванням принципів своєї філософії .

1. Кобяков О. М. Філософія: сім видатних постатей: Текст лекцій– Суми: Вид-во СумДУ, 2007. – 207 с.

2. Сковорода Григорій. Літературні твори. – К.: Наукова думка, 1972. – 436 с.
3. Роменець В. А. Історія психології епохи Просвітництва. – К.: Вища школа, 1993. – 568 с.
4. Петрусенко В. Л. Філософія: Курс лекцій. – Львів: „Магнолія Плюс”, 2004. – 528 с.
5. Чижевський Д. І. Філософські твори : у 4 т. Т. 1 : Нариси з історії філософії на Україні. Філософія Г. С. Сковороди / Д. І. Чижевський. – Київ: Смолоскип, 2005. – 402 с.
6. Швачко С. О. Об'єкти перекладознавства : монографія / С. О. Швачко, І. К. Кобякова, Т. О. Анохіна. – Суми: Сумський державний університет, 2019. – 222 с.
7. Olszewski M. Tomasz z Akwinu. - Kraków: WAM, 2003. – 88 s.

Кобякова, І. К, Життя і спосіб філософування Григорія Сковороди [Текст] / І.К.Кобякова О.М. Кобяков // Перекладацькі інновації: матеріали XI Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції, м. Суми, 19-20 березня 2021 р. / Редкол.: С.О. Швачко, І.К. Кобякова, О.О. Жулавська та ін. - Суми: СумДУ, 2021. - С. 167-169